

ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК – 90 РОКІВ!

Рослинний світ Полтавщини споконвіку славився цілющими травами. Ці зелені скарби не залишилися поза увагою Петра І, який після славетної Полтавської битви 29 червня 1709 року видав Указ про заснування в місті Лубни однієї з перших державних аптек в Україні і при ній – двох земельних ділянок. Відтоді Лубенщина стала центром лікарського рослинництва України.

Так, М. Августинович (1852 р.) відзначав: „Лубенский уезд принадлежит к числу замечательных уездов, а его роскошная растительность позволяет обеспечить лекарственной продукцией не только Полтавскую губернию, но и иногородние магазины”.

Саме тому у 1916 році Лубенським товариством сільського господарства за фінансової підтримки Департаменту землеробства і Полтавського губернського земства була організована перша на теренах України і країн СНД дослідна станція лікарських рослин. Її завідувачем став Петро Іванович Гавсевич, енергійна й закохана в свою справу людина, секретар Лубенського товариства сільського господарства, старший агроном Департаменту землеробства. За його проєктом заклали маточний розсадник, дослідне поле, створили фітохімічну лабораторію і завод із переробки лікарської сировини, видали посібник по збору і вирощуванню лікарських рослин, заснували бібліотеку, створили музей.

Станція починала свою діяльність на землях садиби Ярошенка під Лубнами. У зв'язку з недовідатністю земель для проведення досліджень, виробничих і житлових приміщень, станцію в 1925 році переводять в село Березоточа, до колишнього маєтку пана І.Н. Леонтовича. З того часу установа не припиняла дослідницьких робіт, неодноразово змінюючи свою назву та підпорядкування.

Навіть у період фашистської окупації наукові співробітники змогли зберегти окремі посіви лікарських культур, частину селекційного матеріалу, наукові звіти.

Колективом дослідної станції здійснюються комплексні наукові дослідження із ресурсознавства, інтродукції, селекції, насінництва, насіннезнавства, агрохімії, рослинництва, фітохімічного вивчення рослин та стандартизації сировини.

За час діяльності установи було зроблено чимало:

- проведено інтродукцію понад 180 видів лікарських рослин, із яких 120 визнані перспективними для вирощування;

- розроблено агорекомендації та технологічні карти з вирощування понад 90 лікарських культур, з яких нині вирощується 40;

- розроблено системи добрив та захисту рослин від шкідників і хвороб для 50 культур;

- завершено 14 фармакопейних статей;

- оформлені вихідні дані на 10 машин для лікарського рослинництва; створені їх дослідні зразки;

- розроблена комплексна механізація процесів вирощування для 45 культур;

- виведено 46 сортів, 30 сортопопуляцій, одержано 28 авторських свідоцтв на нові сорти лікарських культур.

За матеріалами досліджень лікарських рослин науковцями установи захищені 23 кандидатських дисертації. Важливим показником використання і популяризації знань є кількість публікацій, монографій, книг.

За період 1916-2006 років опубліковано понад 1300 наукових праць. Підсумком частини робіт станції є книга „Лекарственные растения: вековой опыт изучения и возделывания”, яка вийшла з друку в 2004 році.

13-14 липня 2006 року на базі Дослідної станції лікарських рослин УААН проходила міжнародна наукова конференція „Лікарські рослини: традиції та перспективи дослідження”, присвячена 90-й річниці заснування установи. Організаторами стали Дослідна станція лікарських рослин Української академії аграрних наук і Лубенське відділення Українського ботанічного товариства.

У роботі конференції взяли участь 165 представників із наукових організацій Української академії аграрних наук, Національної академії України; урядових закладів, представники наукових установ зарубіжних країн (Казахстану, Литви, Росії), а також представники фармацевтичних підприємств України.

Відаючи шану фундаторам науково-дослідної установи, в урочистій обстановці були відкриті меморіальні дошки з нагоди 90-річчя утворення установи та П.І. Гавсевичу – її першому завідувачеві.

Основними напрямками роботи конференції були:

ЮВІЛЕЇ

- „Ресурсознавство, колекціонування та інтродукція лікарських рослин”;
- „Нові технології в лікарському рослинництві та їх впровадження”;
- „Генетика, селекція, насінництво і насіннезнавство лікарських рослин”;
- „Фізіологія лікарських рослин и біотехнології”;
- „Фітохімічні дослідження і використання лікарських рослин у медицині”.

На пленарних засіданнях у супроводі відеопрезентацій були заслухані доповіді В.А. Кунаха, доктора біологічних наук, члена-кореспондента НАН України, професора; А.П. Лебеди, кандидата біологічних наук; Г.З. Мангазбаєвої, кандидата сільськогосподарських наук (Республіка Казахстан), О. Рагажинскене, доктора біологічних наук (Литва), В.І. Литвиненко, доктора хімічних наук (ДП “Державний науковий центр лікарських засобів”).

На засіданнях конференції виступили 10 докторів та 25 кандидатів сільськогосподарських, медичних, фармацевтичних, біологічних та хімічних наук.

Об’єднані секційні засідання „Нові технології в лікарському рослинництві та їх впровадження” і „Генетика, селекція, насінництво і насіннезнавство лікарських рослин” були проведені в сівозмiнах

ДСЛР під головуванням Л.Т. Міщенко, доктора біологічних наук, професора Київського Національного університету ім. Тараса Шевченка.

На секції „Фітохімічні дослідження та використання лікарських рослин у медицині” особливий інтерес викликали доповіді К.Г. Гаркавої, Н.І. Джуренко, В.М. Булавки. У ході обговорення висловлена необхідність переходу на сучасні методи вивчення та контролю якості лікарської рослинної сировини (ВЕЖХ, ГХ-МС), забезпечення стандартами наукових досліджень.

У рамках ювілейної конференції під головуванням директора НЕФЦ, професора А.І. Гризодуба (м. Харків) пройшла дискусія за „круглим столом” із проблем підвищення якості лікарської рослинної сировини.

За матеріалами роботи конференції виданий збірник, до якого ввійшли 131 стаття і повідомлення на 370 сторінках. У ньому представлені як огляди, так і експериментальні роботи, присвячені лікарському рослинництву.

Розвиток станції у майбутньому колектив ДСЛР УААН бачить у подальшому комплексному вивченні лікарських рослин та творчому співробітництві з іншими науковими установами як в Україні, так і за її межами.

*Глуценко Л.А., кандидат біологічних наук,
Кривуненко В.П., кандидат сільськогосподарських наук,
Дослідна станція лікарських рослин УААН*

ЙОГО ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ... (до 75-річчя від дня народження Павла Степановича Рубеля)

Виповнилося 75 років Павлу Степановичу Рубелю – кандидату сільськогосподарських наук, старшому науковому співробітнику, заслуженому працівникові сільського господарства України, селекціонеру, людині, яка все своє життя присвятила праці на землі.

Народився Павло Степанович 29 грудня 1931 року у Полтаві.

Після закінчення агрономічного факультету Полтавського сільськогосподарського інституту працював у Білорусі агрономом Міорської МТС Молодечненської області.

Та неспокійний характер вимагав більшого, жадоба до знань привела його на Полтавську державну сільськогосподарську дослідну станцію, де він працював старшим агрономом-насінневодом.

Далі була аспірантура в Українському науково-дослідному інституті землеробства, успішний

захист кандидатської дисертації. І робота, робота, робота...

Трудовий шлях Павла Степановича проліг довжиною в 52 роки, з яких 46 він віддав Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції. Понад 35 років він трудився у відділі селекції цієї поважної за віком і здобутками наукової установи.

Широка ерудиція і глибокі знання в області селекції, насінництва, технології вирощування сільськогосподарських культур, досконале володіння методами постановки польових та лабораторних дослідів сформували П.С. Рубеля як знаного селекціонера, талановитого вченого.

Усього себе він присвятив улюбленій культурі – виці озимій, створивши шість високопродуктивних сортів.

Створені селекціонером сорти озимої вики – Полтавська 25 і Полтавська 77 – визнані національними стандартами України, а два сорти – Полтавська 25 і Степна, – крім нашої держави, занесені також до Державного реєстру селекційних досягнень Російської Федерації.

У назві окремих сортів є прихований зміст. Так, назва сорту озимої вики Степна увіковічнює пам'ять батьків і самого автора (Степан – батько, Павло – син, Наталка – мати = Степна), а Лебедина пісня символізує вінець селекційної роботи Павла Степановича.

Завдяки невтомній праці над створенням високопродуктивних сортів цінної кормової культури озимої вики волохатої ім'я П.С. Рубеля добре відоме не лише в нашій державі, а й далеко за її межами – у Росії, Болгарії, Югославії й, навіть, у Мексиці та на Кубі.

Свого часу він був членом проблемної ради, керівником розділу координаційного плану науково-дослідних робіт на 1976-1980 роки із селекції озимої вики, членом методичної комісії Всесоюзного науково-дослідного інституту зернобобових і круп'яних культур із селекції вики ярої, озимої, чини, ведучим селекціонером по селекції озимої вики в зоні діяльності Київського селекцентру по кормових культурах.

Його науковий доробок – це 120 наукових і науково-популярних праць, 4 методики та методичні рекомендації. Працюючи селекціонером, П.С. Рубель активно пропагував досягнення науки та передового досвіду, наполегливо впрова-

ЮВІЛЕЇ

джував результати наукових досліджень у виробництві.

Батьківщина високо оцінила його наукову працю, відзначивши чотирима урядовими нагородами. Павло Степанович удостоєний ювілейної медалі М.І. Вавилова.

Він нагороджений грамотою Президії Верховної Ради УРСР, грамотами Української академії аграрних наук, Міністерства сільського господарства України, Полтавської облдержадміністрації, багатьма медалями та дипломами ВДНГ СРСР та УРСР.

Його ім'я занесено до Книги трудової слави Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. Вавилова (нині – Полтавський інститут агропромислового виробництва). Про його невтомну працю можна судити хоча б по 75-ти заохоченнях, занесених до трудової книжки.

Указом Президента України від 31 жовтня 1997 року Павлу Степановичу Рубелю за значний особистий внесок у розвиток аграрної науки, високий професіоналізм присвоєно почесне звання „Заслужений працівник сільського господарства України”.

Майже піввіку Павло Степанович впевнено крокував нелегкою дослідною стежею, сповна віддаючись аграрній науці, яка була для нього і домом, і сім'єю, і, взагалі, сенсом життя.

Символічно, що останній створений сорт озимої вики він назвав „Лебедина пісня”.

Тож вітаючи Вас, Павле Степановичу, з ювілеєм, зичимо Вам лебединого віку, доброго здоров'я, благополуччя!

Вами пишається і також вітає колектив агрономічного факультету Полтавської державної аграрної академії.

*Опара М.М., проректор із наукової роботи,
кандидат сільськогосподарських наук, професор,
заслужений працівник сільського господарства України,
Полтавська державна аграрна академія*

СВОЮ СПРАВУ ВЕРШИТЬ ВІЧНИЙ ЧАС... (до 70-річчя від дня народження Миколи Давидовича Березовського)

5 січня виповнилося 70 років від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, член-кореспондента УААН, заслуженого зоотехніка України Миколи Давидовича Березовського.

Народився Микола Давидович 1937 р. у селі Перегонівці на Кіровоградщині. Після закінчення у 1957 р. Тальянівського зоотехнічного технікуму навчався на зоотехнічному факультеті Одеського сільськогосподарського інституту.

За призначенням працював зоотехніком радгоспу ім. 13 років Жовтня Черкаської області, згодом – директором Первомайської держплемстанції, що на Миколаївщині.

Із 1965 по 1968 рр. навчався в аспірантурі Полтавського науково-дослідного інституту свинарства під науковим керівництвом М.І. Матійця. У 1968 р. захистив кандидатську дисертацію «М'ясні якості та деякі біологічні особливості помісей від маток великої білої породи з кнурами п'єстрен і ландрас».

Далі проліг шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділом розведення і генетики інституту свинарства УААН. Протягом цього часу М.Д. Березовський веде селекційну роботу з найбільш чисельною великою білою породою свиней. Він є головою Ради з великої білої породи свиней в Україні.

Копітка повсякденна праця вченого дала можливість створити й провести апробацію внутріпородних материнського та батьківського типів (УВБ – 1, УВБ – 2) з високими відтворювальними та відгодівельними якостями свиней великої білої породи. У цій породі під його керівництвом та за його безпосередньої участі створені також заводські лінії та родини свиноматок.

Особливим у житті видався 1991 рік: Микола Давидович захистив докторську дисертацію «Створення спеціалізованих типів свиней методом внутріпородної селекції».

Вченому вдається уміло і творчо поєднувати науково-дослідну та педагогічну діяльність. За сумісництвом обіймає посаду професора кафедри розведення та генетики сільськогосподарських тварин ПДАА.

Миколі Давидовичу у 1995 р. присвоєно вчене звання професора. Він бере активну участь у підготовці спеціалістів для галузі тваринництва. Як висококваліфікований спеціаліст, успішно працює консультантом дорадчої служби.

Професор М.Д. Березовський створив наукову школу селекціонерів. Під його керівництвом захищено понад 15 кандидатських дисертацій.

За результатами наукових досліджень опубліковано понад 200 наукових робіт, у тому числі близько 15 книг, монографій, навчальних посібників.

Березовський М.Д. бере участь у роботі двох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Із 1995 р. професор Березовський М.Д. обраний членом-кореспондентом УААН.

Характеру Миколи Давидовича притаманні найкращі риси: принциповість, наполегливість у роботі, доброта, чуйність у ставленні до колег.

За успіхи в науковій роботі нагороджений орденом «Знак Пошани».

*Нагаєвич В.М., перший проректор,
кандидат сільськогосподарських наук,
Полтавська державна аграрна академія*

ПОЧЕСНОМУ ПРОФЕСОРУ ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ МИХАЙЛУ ВАСИЛЬОВИЧУ КІР'ЯНУ – 70 РОКІВ

Мабуть, зайве наголошувати, наскільки актуальними були і залишаються в світі проблеми мобілізації, вивчення та збереження генофонду культурних рослин та їх диких співродичів. Україна, як досить самостійна й потужна аграрна держава, ніколи не стояла осторонь їх вирішення.

Саме ця тема упродовж багатьох років залишається предметом пильної дослідницької уваги нашого сьогоденного ювіляра – старшого наукового співробітника, директора Устимівської дослідної станції рослинництва УААН, кандидата сільськогосподарських наук, а від недавня – й почесного професора Полтавської державної аграрної академії – Михайла Васильовича Кір'яна.

За безпосередньої участі, а згодом і під багаторічним його керівництвом, дослідна станція стала провідним геносховищем багатьох сільськогосподарських культур нашої держави, а її колектив – носієм кращих традицій ресурсознавства, започаткованих ще академіком М.І. Вавиловим.

З огляду на це, маємо добру нагоду проаналізувати життєвий шлях М.В. Кір'яна, який вже п'яте десятиріччя торує широку та стрімку – а

разом із цим не без завад, – дорогу дослідника генофонду. В цій життєвій ході Михайла Васильовича майже не було нічого суто особистого, а от загальнопрофесійного накопичилося ой як багато, тому ми й поставили собі за мету висвітлити це у переддень його ювілею.

Народився М.В. Кір'ян 9 березня 1937 року у селі Мар'янське Великобагачанського району Полтавської області. Часи його дитинства та юнацького змужніння припали на лихі та суворі роки. Однак, не дивлячись на це, завжди організований внутрішньо та меткий на розум і добру вдачу, він не змілів душею, а зумів реалізувати своє головне життєве кредо – бажання постійно вчитися. Хоч здійснити це в ті важкі часи було досить непросто. Тому довелося попрацювати робітником, аби мати можливість поїхати навчатися до Полтавського сільськогосподарського інституту. В 60-ті роки минулого сторіччя тут відкрили новий – тоді досить престижний – агропедагогічний факультет, студентом якого і став М.В. Кір'ян.

Усі п'ять років він жадібно навчався, не знаючи, до чого більше прихилитися – до класичної біології чи до агрономії, тому весь час не міг відійти від першокурсної кафедри ботаніки і зрілостудентської кафедри рослинництва. На обох із них він бував щодня, адже прикипів душею до своїх чудових наставників – енциклопедичної та всебічно розвиненої улюблениці всіх тодішніх студентів, викладачки ботаніки Тамари Павлівни Голової та мовчазної й, навіть, трохи аскетичної зовні, але до нестями закоханої у селекцію, викладачки рослинництва Євдокії Сидорівни Гуржій.

Саме Михайлу Кір'яну разом із своєю майбутньою дружиною Ніною (також студенткою агропеду) вдалося на довгі роки поєднати наукові інтереси цих чудових педагогів-дослідників, адже під їх керівництвом була виконана його дослідницька робота з впливу добору на підвищення вмісту волокна та анатомічну будову стебел конопель. За її наслідками були опубліковані дві наукові статті у тодішніх всесоюзних фахових журналах, які й до нині не втратили свого значення, про що свідчить рівень їх цитування.

Сподіваємося, що саме згадана студентська наукова школа, кажучи словами Василя Докучаєва, розвинула у ювіляра “агрономічне мислення

(критику), агрономічний смак і агрономічний нюх” – якості, яких так бракує не тільки студентам-випускникам, але й зрілим науковцям.

Із часом, після закінчення з відзнакою в 1965 році інституту, ці його чесноти поглибила праця в системі знаменитого на весь світ Всесоюзного інституту рослинництва ім. М.І. Вавилова (ВІР) (тепер – Всеросійського).

Саме на його Устимівську дослідну станцію в 1965 році був направлений молодий випускник інституту. І ось уже 43-й рік він працює тут, пройшовши східці від лаборанта до директора. А якщо врахувати, що останню посаду він обіймає 23-й рік, то його по праву можна вважати одним із головних розбудовників цієї унікальної й досить важливої науково-виробничої установи, базова колекція якої нараховує понад 23 тисячі зразків 63-х культур. А це – майже чверть від усього наявного в Україні генофонду сільськогосподарських культур та їх диких родичів!

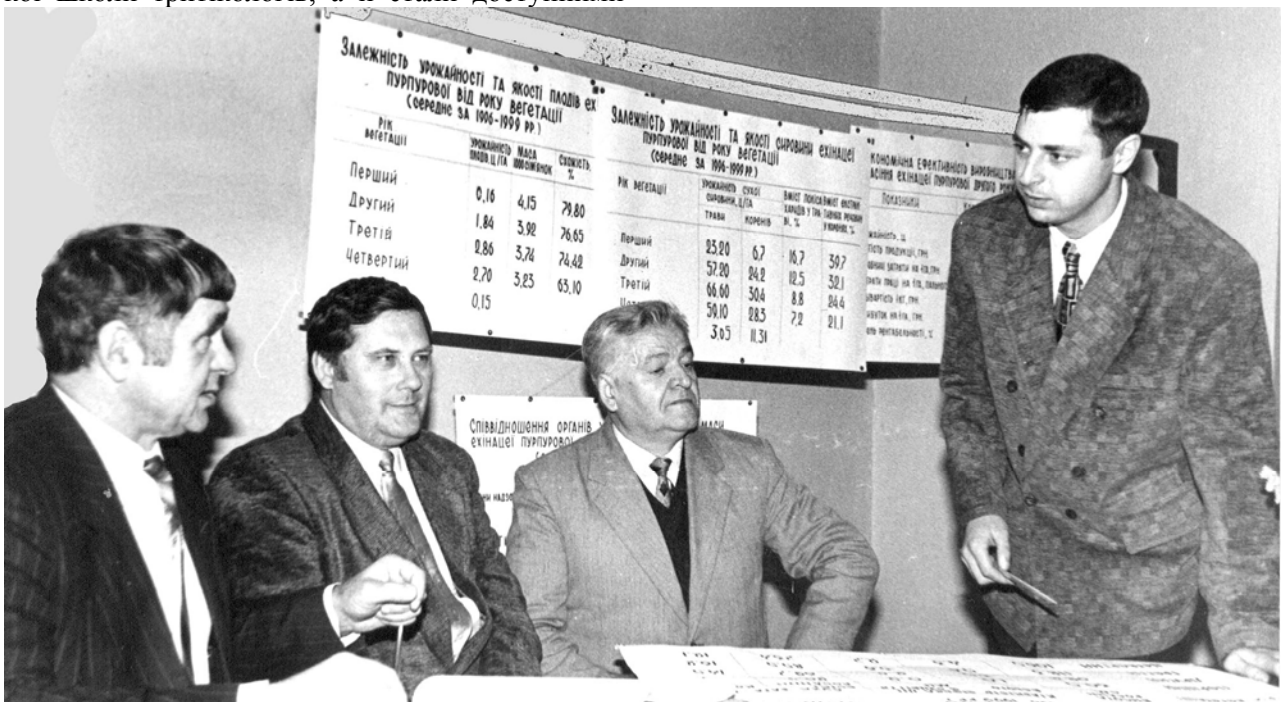
Пріоритетною культурою в дослідженнях М.В. Кір’яна стала улюблениця Миколи Вавилова – пшениця. Її вивчення за тематичною і дисертаційною програмами були ним гармонійно поєднані між собою. При цьому досліджувалися досить важливі питання онтоморфогенезу, а саме: розвиток первинної кореневої системи, залягання вузла кушення та пов’язані з цим питання зимостійкості. Як на видовому, так і на сортовому рівні були отримані вкрай цікаві дані, які ввійшли не лише в чисельні публікації ВІРовської школи тритікологів, а й стали доступними

широкому загалу науковців різних країн світу. І це не дивно, адже М.В. Кір’ян, заочно навчаючись в аспірантурі ВІРУ, пройшов вишкіл видатних знавців пшениць світу, таких як М.М. Якубцінер та М.І. Руденко. Про творчі зв’язки з ними ювіляр може розповідати годинами, так само, як і про кожного із вчених ВІРУ, з якими зводила його доля за часів спільної роботи.

Взагалі ж через аналітичне осмислення та опрацювання науковця М.В. Кір’яна пройшло понад 35 тисяч зразків озимої пшениці зі ста країн світу з чотирьох континентів. Під впливом усього цього М.В. Кір’ян став справжнім патріотом ВІРУ, його справді великого творчого та наукового рівня, започаткованого ще М.І. Вавиловим. Тому й не дивно, що саме М.В. Кір’яну належить ініціатива з відкриття в Устимівці першого в Україні погруддя академіку Миколі Вавилову.

Зі свого боку й ВІР не забув про свого вірного учня і добродія, відзначивши його ювілейними пам’ятними медалями з нагоди 100-річчя від дня народження академіка М.І. Вавилова та 100-річчя заснування інституту. Для М.В. Кір’яна це справжні клейноди, які свято бережуться в його родині.

І це не просто гучні слова, це – стиль його повсякденного життя. Як директор станції, Михайло Васильович активізував вивчення геноресурсів. Зазначимо лише те, що на її полях щорічно висівалося по 14-17 тисяч їх зразків, а в окремі роки ця кількість доходила до 20 тисяч. Це дало

На захисті дипломної роботи (М.В. Кір’ян – третій зліва)

можливість кожного року виділяти нові джерела й донори господарсько-цінних ознак і передавати їх дослідним та учбовим установам, активно залучаючи до генетично-селекційної роботи.

Зауважимо й те, що до 1972 року на станції працював лише один співробітник із науковим ступенем. Захистивши власну кандидатську дисертацію, Михайло Васильович спонукав до активної творчої наукової роботи і своїх колег, передусім молодих, з яких сформувалася із часом ціла плеяда фахівців досить високого професійного рівня – як науковців, так і виробничників.

За роки свого директорства М.В. Кір'ян зміцнив технічне устаткування станції, розширивши її зв'язки з різними установами як на республіканському, так і на міжнародному рівнях. Усе це привело до збільшення експедиційних поїздок співробітників, розширило їх знання, сприяло популяризації власних напрацювань.

З-поміж наукових здобутків ювіляра слід виділити формування національної колекції такої традиційної для України, але в останні роки призабутої культури, як мак. Це сприяло розгортанню інтенсивної селекційної роботи з ним. Тому не дивно, що за участю М.В. Кір'яна на станції створено два сорти харчового маку (Корал та Кристал) із пониженим вмістом морфіну. Крім того виведені досить цінні декоративні його сорти (Жар та Колорит), а на видноколі є ще чимало цікавих форм.

В інтереси ювіляра входить і опікування заповідним об'єктом області – дендропарком “Устимівський”, у якому зібрано 483 таксони рослин. Саме стараннями М.В. Кір'яна цей чудовий заповідний куточок Полтавщини набув другого дихання, особливо після святкування влітку 1993 року 100-річчя від часу його закладання. При цьому з ініціативи М.В. Кір'яна було споруджено пам'ятний знак на честь засновника цього осередку дендрофлори – Василя Васильовича Устимовича.

Як директор дослідної станції, М.В. Кір'ян активно розвиває її виробничий підрозділ. Серед споріднених структур УААН він має найкращі економічні показники, а на Полтавщині він став справжнім флагманом насінництва зернових, зернобобових, круп'яних, овочевих культур та картоплі. За останні десять років урожайність багатьох із них на станції перевищує районні та обласні показники в середньому на десять центнерів із гектара. Що ж до картоплі та овочевих, то тут показники їх урожайності – одні з кращих в Україні.

Усе це сприяє тому, що в колег по роботі та односельців М.В. Кір'ян завжди користувався і користується особливою повагою. Тому й не дивно, що багато років вони висловлюють йому

довіру, обираючи депутатом сільської та районної Рад народних депутатів, бо ж є за що, оскільки за постійного піклування ювіляра невпізнано змінилися села Устимівка та Новобудова. Тут вирости цілі вулиці нових будинків із водогонями, газовим опаленням та асфальтівками.

Така самовіддана праця М.В. Кір'яна як організатора науки та вченого, а зрештою і громадянина, не залишилася непоміченою керівництвом Української Академії аграрних наук: минулого року, коли ця поважна наукова інституція відзначала своє 75-річчя, М.В. Кір'яна було відзначено її Почесною відзнакою.

Пишається ювіляром не тільки станція, де він працює, а й Академія, у підпорядкуванні якої вона знаходиться. Це ж саме стосується і керівництва рідної Alma mater ювіляра – Полтавської державної аграрної академії. З нею у Михайла Васильовича – багаторічні та нерозривні творчі зв'язки. І не лише як у випускника, а й як у науковця, який тісно співпрацює з селекціонерами нашої академії, якому декілька термінів поспіль було довірено очолювати ДЕК на агрофаці. Зрештою, він заслужив це і як мудрий батько, адже його діти – Віктор і Світлана – з відзнакою закінчили нашу академію, вирости до рівня кандидатів наук, ставши відомими аграрній спільноті як талановиті науковці та педагоги.

Тому й не дивно, що члени вченої ради академії обрали М.В. Кір'яна своїм почесним професором. Як бачимо, ця висока відзнака дісталася М.В. Кір'яну по праву.

В одному з віршів Володимира Маяковського є такі рядки: “Для нас юбилей – остановка в пути, постоял – и дальше гуди!»). Сподіваємося, що саме так буде і в житті М.В. Кір'яна. Інтенсивна праця на користь України – його головне кредо. Тому він не буде довго “юбилейть”, – робота кличе, а для цього потрібні міцне здоров'я, насага та оптимізм. То ж від всієї біологічної та аграрної громади Полтавщини щиро бажаємо ювіляру їх на многії та благії літа!

Самородов В.М., голова Полтавського відділення Українського ботанічного товариства, заслужений винахідник України, лауреат академічних премій імені В.Л. Симиренка та М.М. Гришка, Опара М.М., проректор із наукової роботи, завідувач кафедри землеробства та агрохімії ім. професора В.І. Сазанова, заслужений працівник сільського господарства України, професор, Полтавська державна аграрна академія